

له کومه چې مور د ابورسونو نوی
چوپرتیاوې تر لاسه کړي دی ماته
دنارغي کومه رقع نده راغلی نه مې د
خواگرځي او یا پیچش د ناروغیو
کومه پېښه ثبت کړې ده

د مکروب له وپړې پرته د څښاک اوبه

نن د مزار شریف ولایت په مرکز بلخ کې د فریده بلخ په ښونځي کې یو لمرین سهار دی. شاوخوا ۴،۰۰۰،۰۰۰ زده کونکي هره ورځ دلته ښونځي ته ځي. د ښونځي په انگرې کې زده کونکي روغ او په زده کړه خوښ ښکاري. اما دا د تل په شان یوه پېښه نوه.

د ښونځي تجربه لرونکي سربښونکي آغلې نادره څوک چې کلونه کېږي دلته دنده تر سره کوي په یاد لری: «ما به هره ورځ له لسو تر شلو پورې ناروغان درلودل. زده کونکي به له ناروغیو او پیچش کړېدل او مور او یا پلار به یې مجبور وو چې دوی روغتون ته بوزي» دې زیاته کړه، تل به د دوی په گرم فصل کې دا بد حالت وو. البته چې مور ټول پوهېدو چې ولې به دوی ټول وخت ناروغ وو – دا د څښاک د اوبو د تپې کیفیت له وجه وو. تږی ماشوم مجبور دی چې په ورته نږدې څاه باندې باور وکړي لکه څنگه چې په بلخ کې گڼ شمېر وگړي ژوند کوي. ۱۳ کلنه زده کونکي یاسمین چې یوه له دوی نه وه په یاد راوړي 'اوبه به تل خړې او له چټلیو پکې وې. کله چې ما هغه اوبه وڅکلې نو زه ناروغه شوم او سخت د گېډې درد مې درلود زما پلار مجبور وو چې ما روغتون ته بوزي. مؤثره او خوندوره زده کړه تر هغه شرایطو لاندې شونې نه وه'

په هر حال، دغه وضعیت اوس د تېرو یوه برخه ده. د آلمان هېواد د افغانستان د اوبو رسونې له ادارې سره په بلخ ولایت کې شاوخوا د ۶ میلیونه یورو پانگوني مرسته وکړه ترڅو اوسېدونکو ته عصری او صحی د څښاک اوبه برابرې کړي. اوس مهال، نږدې ۳۳ کیلومتره د اوبو رسونې شبکه، د ۳۰۰ مکعب مترو په ذخیرې سره د اوبو یو لوړ برج او دوه نوی کوهی کېدل شوی او په اوبو را اېستونکو پمپونو سمبال شوی دی. تر ټوله ښه لا دا چې په کوهیانو کې د کلورینو اچول اوس اوبه له مکروبي کېدو ژغوري. د افغانستان د اوبو رسونې د ادارې د نوی سیستم د جوړولو د عمومی مدیر انجینیر حمید الله یلانی وسپړله، 'مور د اوبو د معالجي د درملخونې په گډون یوه نوې ودانۍ لرو. اوبه د تل لپاره په نویو سمانونو او د خوند کتلو په ماشینو سره په کلورینو وهل شوو ټانکیو کې زېرمه کېږي، مور کولای شو چې د څښاک د اوبو له کیفیت څخه په مکرره توگه څارنه وکړو' ددغه سا مانونو پایله ښه ده – د څښاک د اوبو کیفیت خورا ښه شوی دی.

د انجینر یلانی د خبرو په دوام، له ۷۸۰ پورې کورنۍ او د څښاک د اوبو له نوې شبکې سره نښلول شوې دی، او د اوبو رسونکي په نظر کې لری چې دغه شمېره له ۷۸۰

کورنیو څخه ۲۰۰۰ کورنیو ته لوړه کړی - چې نږدې ۴۰۰۰ وگړی اوس له پاکو اوبو خوند اخلی. په شمالی ولایتونو کې د اوبو رسونې د دفتر مشر بشاغلی وحید الله راشېد ټنگار کوی، 'دا خورا مهمه ده چې خلک د اوبو د لگښت بېل په وخت سره تحویل کړی. که د پلي کونې لگښتونه تحویل کړل شی. مور کولای شو چې د څښاک د پاکو اوبو رسونې لړۍ د بلخ ټول ولایت ته ورسو.

په پلي کورنیو کې په بلخ کې استوگنه کوی اوس مهال د څښاک پاکې اوبه ترلاسه کوی. اما د افغانستان پ کلیوالي سیمو کې پېرئ افغانان بیا د رودونو، سرلوڅو څاگانو، پنیونو اویا هم د باران اوبه کاروی. په باور سره چې د څښاک ککړې اوبه په افغانستان کې د وړ وړ ناروغیو او روغتونونه ته داخلي لامل کېږی. آغلې نادرې د پاکو اوبو تاثیرات په څو لغتونو کې راجمع کړل: 'له کومه چې مور د اوبرسونو نوی چوپړتیاوې تر لاسه کړي دی ماته دنارغي کومه رقع نده راغلی نه مې د خواگرځي او یا پیچش د ناروغیو کومه پېښه ثبت کړې ده.

د څښاک ککړې اوبه د افغانستان په گڼو ولایتونو کې یوه ستونزه ده. ۱۳۸۳ کال را پدې خوا د آلمان دولت د هېواد په شمال کې له ۷۷،۰۰۰،۰۰۰ نه پېرې کورنیو د څښاک د پرمختللو پاکو اوبو له سیستم سره نښلولې دی. ۱۳۸۸ او ۱۳۹۶ کلو ترمنځ تر ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ وگړی پاکو اوبو ته لاسرسی لری. آلمان د بلخ ولایت د اوبو رسونې د سیستم په ساختمانی چارو کې له ۱۳۹۱ څخه تر ۱۳۹۵ کلو کې ونډه وال وو.

خپرونه: څنگاښ ۱۳۹۷
پروگرام: د کوچنیو او منځنیو ښارونو د پاره د اوبو رسونه (NC I + II)
دستور ورکونکي اداره: د آلمان د اقتصادي همکاریو او پراختیا وزارت (BMZ)
شریک: د افغانستان د ښار جوړونې وزارت، د افغانستان د ښاري اوبو رسولو او کانالیزاسیون ریاست
پلي کونکي اداره: د KfW پراختیایي بانک
ولایتونه: بدخشان، بغلان، بلخ، کنډز، تخار
د پروگرام موخه: د ولایتو د ټاکلو کوچنیو او منځنیو ښارونو کې د اوسیدونکو د روغتیایي وضعې او د ژوند د کیفیت سمون
ټوله موده: له ۱۳۸۷ نه تر ۱۳۹۷

